

Warszawa, 2005.12.22

Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w 2005 r.

WPROWADZENIE

W kwietniu 2005 r. Główny Urząd Statystyczny przeprowadził pierwszą rundę regularnych badań wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych (ICT) w **przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych** oraz badanie pilotażowe wykorzystania ICT w **przedsiębiorstwach sektora finansowego**.

Wyniki tych badań przedstawiono w układzie priorytetów programu eEurope+, przyjętego w 2001 r. przez 10 krajów kandydujących wówczas do Unii Europejskiej, jako odpowiednik planu eEurope dla państw członkowskich:

1. **Tworzenie podstaw społeczeństwa informacyjnego.**
2. **Szybki i bezpieczny Internet.**
3. **Inwestowanie w umiejętności.**
4. **Stymulowanie korzystania z Internetu.**

METODOLOGIA I ORGANIZACJA BADAŃ

Badanie wykorzystania ICT w przedsiębiorstwach zostało przeprowadzone na reprezentatywnej próbie 14 000 przedsiębiorstw, w których liczba pracujących wynosiła 10 i więcej osób, a prowadzona działalność gospodarcza zaklasyfikowana była wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) do następujących sekcji: C - górnictwo, D - przetwórstwo przemysłowe, E - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, F - budownictwo, G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, H - hotele i restauracje - badane działy to: 55.1 - hotele, 55.2 - pozostałe obiekty noclegowe turystyki i inne miejsca krótkotrwałego zakwaterowania, I - transport, gospodarka magazynowa i łączność, K - obsługa nieruchomości

wynajem, informatyka, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, O - pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna - badane działy to: 92.1 - działalność związana z filmem i przemysłem wideo, 92.2 - działalność radiowa i telewizyjna.

Kwestionariusz do badania zawierał zestaw 43 pytań, w większości odnoszących się do stycznia 2005 r. oraz do roku 2004 w przypadku informacji na temat zakupów i sprzedaży.

Dane uzyskane z tegorocznego badania zostały zaprezentowane w takiej formie, aby zapewnić możliwość porównania ich z wynikami z ubiegłego roku, dlatego wskaźniki w kategorii "ogółem" nie uwzględniają wyników dotyczących sekcji C i E. Rezultaty dla tych sekcji zostaną przedstawione w oddzielnym opracowaniu, które zostanie opublikowane na stronie internetowej GUS w pierwszym kwartale 2006 r.

Wyniki zostały także pogrupowane według klas wielkości przedsiębiorstw mierzonych liczbą pracujących, tj.:

- przedsiębiorstwa małe - 10-49 osób,
- przedsiębiorstwa średnie - 50-249 osób,

- przedsiębiorstwa duże - 250 i więcej osób.

W przedsiębiorstwach sektora finansowego badaniem pilotażowym została objęta cała sekcja J wg PKD - pośrednictwo finansowe (poza działalnością banku centralnego) obejmująca prawie 1500 przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 osób i więcej.

Kwestionariusz dla przedsiębiorstw sektora finansowego składał się z 62 pytań odnoszących się do roku 2004 lub stycznia 2005 r.

Wyniki dotyczące sekcji J zostały dołączone do zestawień ilustrujących różne aspekty wykorzystania ICT w podziale wg rodzaju działalności przedsiębiorstw.

Szczegółowa charakterystyka wykorzystania ICT w sektorze finansowym w 2005 r. zostanie zamieszczona na stronie internetowej GUS w pierwszym kwartale 2006 r.

Badanie wykorzystania ICT w gospodarstwach domowych i wśród osób indywidualnych zostało przeprowadzone na reprezentatywnej próbie ponad 8 200 gospodarstw domowych. Wzięło w nim udział prawie 14 000 osób w wieku 12-74 lata. Badanie było realizowane metodą wywiadu bezpośredniego, w którym udział był dobrowolny.

Wykorzystano w nim dwa rodzaje ankiet zawierających osobne pytania dla gospodarstw domowych i osób indywidualnych. Badanym okresem był pierwszy kwartał 2005 r. lub ostatnie 12 miesięcy poprzedzających badanie, tj. okres od kwietnia 2004 r. do marca 2005 r.

Do obliczenia odsetków w niniejszym opracowaniu wzięto pod uwagę populację osób w wieku **16-74** lata, aby umożliwić porównywanie z wynikami badania przeprowadzonego w roku 2004 w tej samej grupie wiekowej. Jednak, aby w pełni wykorzystać materiał zgromadzony w badaniu w 2005 r. oraz zaspokoić ciekawość odbiorców, dane statystyczne dotyczące korzystania z nowoczesnych technologii przez młodzież w wieku **12-15** lat będą przedmiotem osobnego opracowania opublikowanego na stronie internetowej GUS w pierwszym kwartale 2006 r.

Rezultaty badania dotyczące gospodarstw domowych przedstawione są w następujących przekrojach:

- typ gospodarstwa domowego w zależności od składu osobowego rodziny,
- grupy dochodowe wydzielone w oparciu o przeciętny miesięczny dochód netto gospodarstwa domowego,
- lokalizacja gospodarstwa domowego - miasta o liczbie mieszkańców mniejszej lub równiej 100 000 i powyżej 100 000 mieszkańców oraz obszary wiejskie.

Wyniki badania dotyczące osób indywidualnych zostały przedstawione wg wieku, płci i poziomu wykształcenia.

1.TWORZENIE PODSTAW SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

1.1.Dostęp do telefonów komórkowych, komputerów i Internetu w gospodarstwach domowych

Tabela 1. Obecność telefonów komórkowych, komputerów i dostęp do Internetu w gospodarstwach domowych w 2004 i 2005 r. (procent gospodarstw domowych)

	Telefon	Telefon komórkowy	Komputer osobisty	Internet			
Ogółem	2005	2005	2004	2005	2004		
Miejsce zamieszkania							
Miasta powyżej 100 000 mieszkańców	68%	32%	26%	49%	44%	40%	34%
Miasta liczące do 100 000 mieszkańców	62%	22%	18%	40%	39%	32%	28%
Obszary wiejskie	55%	16%	13%	30%	25%	19%	15%
Grupy dochodowe							
Dochody miesięczne netto powyżej 7200 zł	95%	59%	41%	*86%	73%	71%	68%
Dochody miesięczne netto od 3361 do 7200 zł	89%	48%	35%	*77%	69%	67%	54%
Dochody miesięczne netto od 1441 do 3360 zł	72%	26%	22%	*48%	43%	37%	30%
Dochody miesięczne netto poniżej 1440 zł	44%	14%	10%	*21%	16%	14%	12%

* dane dotyczą tylko komputerów stacjonarnych (bez laptopów)

Powszechne wyposażenie w urządzenia ICT i dostęp do Internetu są niezbędnymi warunkami powstania i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, a informacje w tym zakresie są podstawą dla dalszej analizy celów i sposobów korzystania z ICT oraz oceny wpływu stosowania tych technologii na procesy gospodarcze, wyniki ekonomiczne i strukturę organizacyjną przedsiębiorstw oraz (w dłuższej perspektywie) na zmiany kulturowe w całym społeczeństwie.

W 2005 r. udział gospodarstw domowych wyposażonych w komputery, posiadających dostęp do Internetu oraz takich, w których przynajmniej jedna osoba ma nowoczesny telefon komórkowy pozwalający na korzystanie z Internetu w Polsce wzrósł o cztery punkty procentowe w stosunku do 2004 r. W liczbach bezwzględnych oznacza wzrost o ponad pół miliona gospodarstw domowych.

Stopień wyposażenia gospodarstw domowych w urządzenia i technologie informacyjno-telekomunikacyjne jest znacznie zróżnicowany w zależności od wysokości dochodów, miejsca zamieszkania i obecności dzieci na utrzymaniu.

Największe dysproporcje w dostępie do ICT były związane z zasobnością portfela. 71% gospodarstw o przeciętnych miesięcznych dochodach netto przekraczających 7200 zł posiadało dostęp do Internetu, wobec 14% gospodarstw o dochodach poniżej 1441 zł. Podobnie duże różnice odnotowano w przypadku wyposażenia w komputery i telefony komórkowe umożliwiające łączenie się z Internetem - czterokrotnie częściej posiadały je gospodarstwa z pierwszej niż z czwartej grupy dochodowej.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na rozpowszechnienie ICT było miejsce zamieszkania - ponad dwukrotnie więcej gospodarstw domowych w miastach o liczbie mieszkańców przekraczającej 100 000 niż na wsi miało dostęp do Internetu i telefonów komórkowych umożliwiających taki dostęp. W przypadku wyposażenia w komputer dysproporcja ta była już mniejsza (49% w dużych miastach w porównaniu z 30%

na wsi).

Tabela 2. Wyposażenie gospodarstw domowych w ICT w zależności od obecności dzieci w rodzinie i składu gospodarstwa domowego w 2005 r.¹ (procent gospodarstw domowych)

	Telefon komórkowy	Telefon komórkowy umożliwiający dostęp do Internetu	Komputer	Internet
Gospodarstwa z dziećmi	78%	31%	56%	38%
Gospodarstwa bez dzieci	55%	20%	33%	27%
Skład gospodarstwa domowego				
1 osoba dorosła bez dzieci	36%	14%	16%	15%
2 osoby dorosłe bez dzieci	47%	14%	25%	19%
3 i więcej osób dorosłych bez dzieci	77%	30%	55%	44%
1 osoba dorosła z dziećmi	71%	23%	49%	34%
2 osoby dorosłe z dziećmi	79%	34%	58%	40%
3 i więcej osób dorosłych z dziećmi	78%	29%	55%	37%

Istotnym czynnikiem wpływającym na wyposażenie gospodarstw domowych w ICT była obecność dzieci^[1]. Odpowiednio **58%**, **40%** i **34%** rodzin składających się z dwóch osób dorosłych i co najmniej jednego dziecka oraz nieco mniej (**49%**, **34%** i **23%**) rodzin złożonych z jednej osoby dorosłej z dziećmi na utrzymaniu - posiadały komputery, dostęp do Internetu lub telefony komórkowe umożliwiające przesyłanie danych. Dla porównania odpowiednio tylko w **25%**, **19%** i **14%** gospodarstw składających się z dwóch osób dorosłych bez dzieci odnotowano obecność tych urządzeń.

Wykres 1. Odsetek gospodarstw domowych bez dostępu do Internetu w domu w 2005 r. z następujących powodów

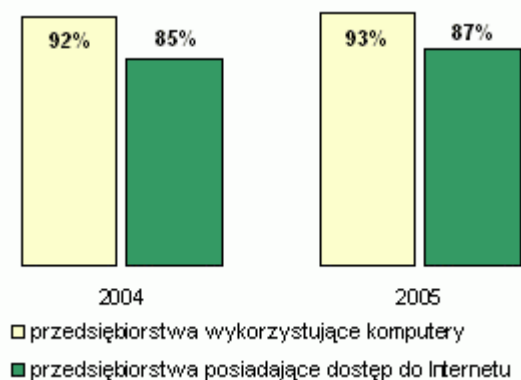
Najczęstszymi przyczynami braku dostępu do Internetu w domu były: brak potrzeby korzystania z Internetu - **39%** ogółu gospodarstw domowych wskazało na ten powód, a następnie zbyt wysokie koszty zarówno sprzętu - **36%**, jak i dostępu - **33%** oraz brak niezbędnych umiejętności - **15%**. Dla **8%** gospodarstw barierą okazał się brak technicznych możliwości dostępu do tej sieci (brak niezbędnej infrastruktury). Z Internetu w domu nie korzystano w **7%** gospodarstw domowych, ponieważ ich członkowie mieli możliwość korzystania z niego w innym miejscu.

1.2. Wykorzystanie komputerów i dostęp do Internetu w przedsiębiorstwach

Wyniki badania wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach przeprowadzonego w 2004 r. pokazały, że generalnie poziom wskaźników wykorzystania komputerów i dostępu do Internetu był wysoki, dlatego też wskaźniki w 2005 r. nie wzrosły znacząco.

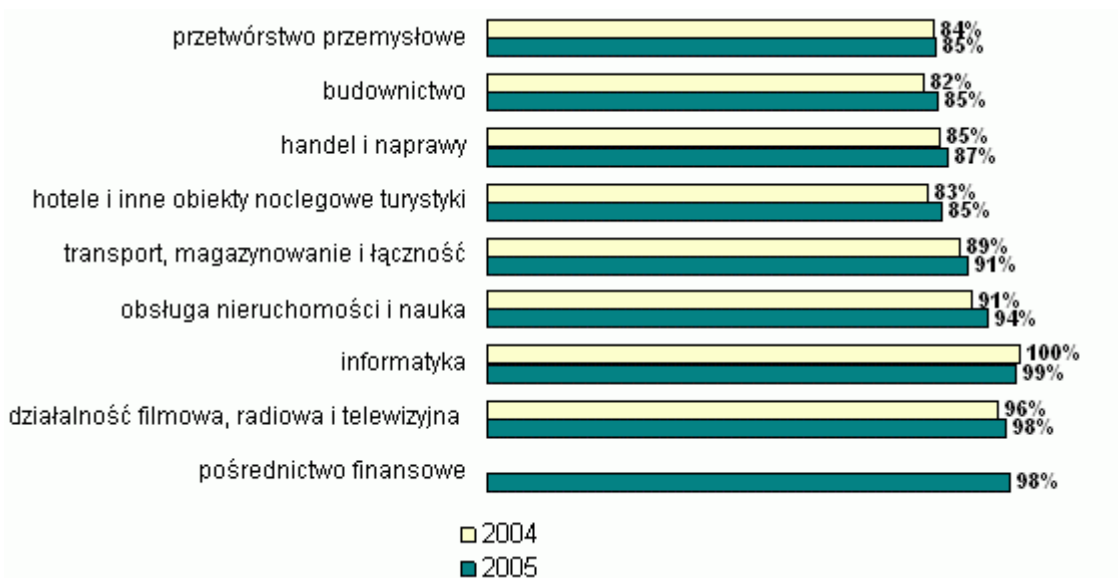
Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery w 2005 r. wyniósł **93%**, a przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu **87%** (wzrost w stosunku do roku poprzedniego odpowiednio o 1 i 2 punkty procentowe).

Wykres 2. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących komputery i posiadających dostęp do Internetu w 2004 i 2005 r.

Prawie we wszystkich badanych sekcjach PKD wzrósł udział przedsiębiorstw z dostępem do Internetu. Wyjątkiem okazała się sekcja "Informatyka", gdzie odsetek ten w 2005 r. wyniósł **99%** i spadł o niecały jeden punkt procentowy w stosunku do roku 2004^[2], co mieści się w granicach błędu statystycznego. W zbadanej po raz pierwszy w 2005 r. sekcji J "Pośrednictwo finansowe", podobnie jak w "Działalności filmowej, radiowej i telewizyjnej" odnotowano także bardzo wysoki odsetek przedsiębiorstw z dostępem do Internetu - **98%**.

Wykres 3. Odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w 2004 i 2005 r. według rodzaju działalności

2. SZYBKI I BEZPIECZNY INTERNET

2.1. Dostęp szerokopasmowy do Internetu

2.1.1. Szerokopasmowy dostęp do Internetu w gospodarstwach domowych

W 2005 r. więcej niż połowa gospodarstw domowych mających techniczne możliwości dostępu do Internetu wykorzystywała łącza szerokopasmowe, podczas gdy w poprzednim roku niespełna jedna trzecia korzystała z szerokiego pasma przesyłania danych (z prędkością przekraczającą 128kb/s).

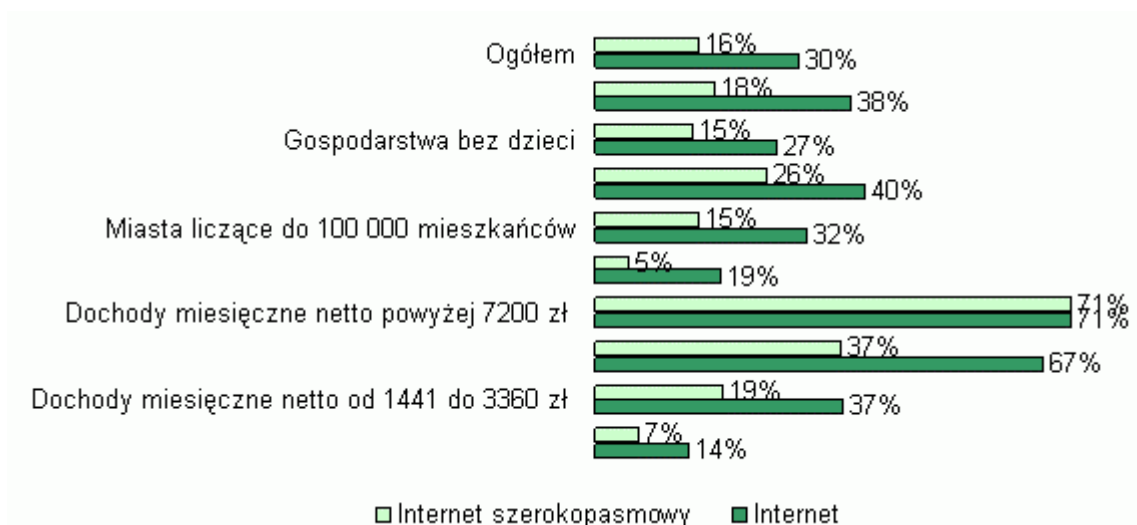
Wykres 4. Odsetek ogółu gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w 2004 i 2005 r.

Niestety wśród wiejskich gospodarstw domowych z dostępem do Internetu, tylko czwarta ich część posiada dostęp szerokopasmowy, podczas gdy w miastach do 100 000 mieszkańców niemal połowa, a w większych miastach prawie dwie trzecie używanych łączy pozwalało na przesyłanie danych z dużą prędkością.

W przypadku, gdzie miesięczne dochody netto gospodarstwa domowego nie przekraczały 1440 zł wskaźniki dostępu do Internetu (14%) oraz możliwości korzystania z szerokopasmowej transmisji danych (7%) nie osiągały nawet połowy średniego poziomu dla wszystkich gospodarstw w Polsce (odpowiednio 30% i 16%), podczas gdy 71% gospodarstw o wysokich dochodach miało łącza szerokopasmowe.

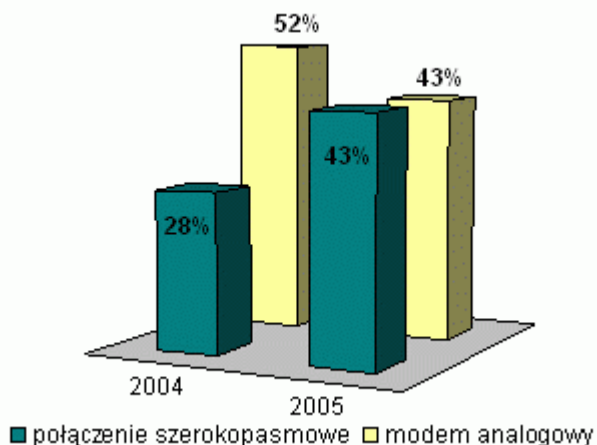
Wykres 5. Odsetek gospodarstw domowych z szerokopasmowym dostępem do Internetu w 2005 r. według miejsca zamieszkania i dochodów

2.1.2. Szerokopasmowy dostęp do Internetu w przedsiębiorstwach

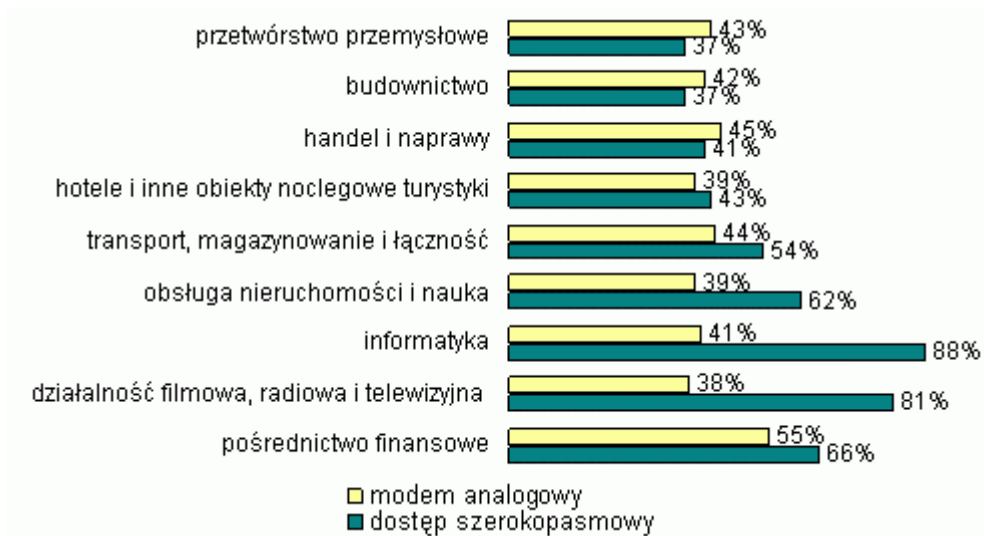
W 2005 r. odsetek przedsiębiorstw, które łączyły się z Internetem poprzez modem analogowy spadł w porównaniu do roku ubiegłego o 9 punktów procentowych i wyniósł **43%**. Przedsiębiorstwa zaczęły w większym stopniu inwestować w dostęp szerokopasmowy, którego wykorzystanie wzrosło w ciągu roku o 15 punktów procentowych i wyniosło również **43%**.

Wykres 6. Odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w 2004 i 2005 r. według rodzaju połączenia

Najwyższymi wskaźnikami korzystania z dostępu szerokopasmowego do Internetu charakteryzowały się przedsiębiorstwa z działu "Informatyka" (**88%**) i "Działalność filmowa, radiowa i telewizyjna" (**81%**). Oczywiście przedsiębiorstwa mogą używać jednocześnie oba rodzaje łączy z Internetem. Z połączenia poprzez modem analogowy w tych przedsiębiorstwach korzystało odpowiednio **41%** i **38%** przedsiębiorstw. Natomiast w przedsiębiorstwach o profilu działalności "Przetwórstwo przemysłowe", "Budownictwo" i "Handel i naprawy" połączenie z Internetem poprzez modem analogowy jest nadal bardziej rozpowszechnione niż połączenie szerokopasmowe. Różnice na korzyść stosowania modemu w tych przedsiębiorstwach wahały się od 4 do 6 punktów procentowych.

Wykres 7. Odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu w 2005 r. według rodzaju połączenia i działalności

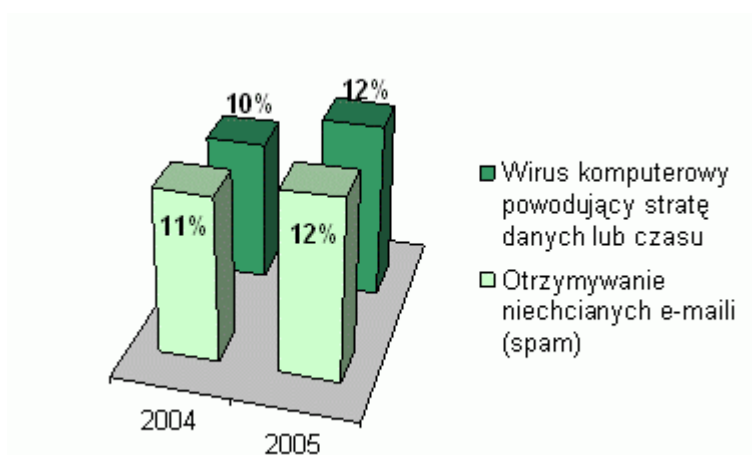

2.3. Bezpieczeństwo w sieci

2.3.1. Problemy osób indywidualnych związane z bezpieczeństwem sieci

Liczba internautów, którzy napotkali jakiegokolwiek problemy dotyczące bezpieczeństwa w sieci rośnie dużo wolniej niż przybywa użytkowników Internetu. W 2005 r. udział osób, które zetknęły się z problemami wywołanymi przez wirusy komputerowe wzrósł nieznacznie do poziomu 12%, podobnie jak odsetek osób otrzymujących niechciane e-maile (spam).

Wykres 8. Odsetek osób mających problemy związane z bezpieczeństwem korzystania z Internetu w 2004 i 2005 r. według rodzaju problemu

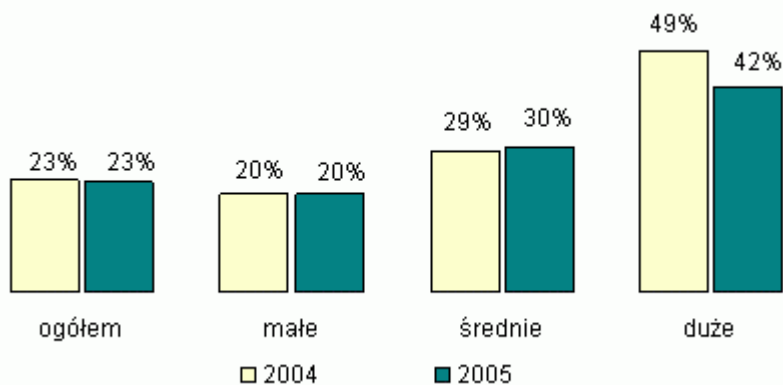

2.3.2. Problemy związane z bezpieczeństwem sieci w przedsiębiorstwach

Odsetek wszystkich zbadanych przedsiębiorstw, w których pojawiły się problemy związane z utrzymaniem

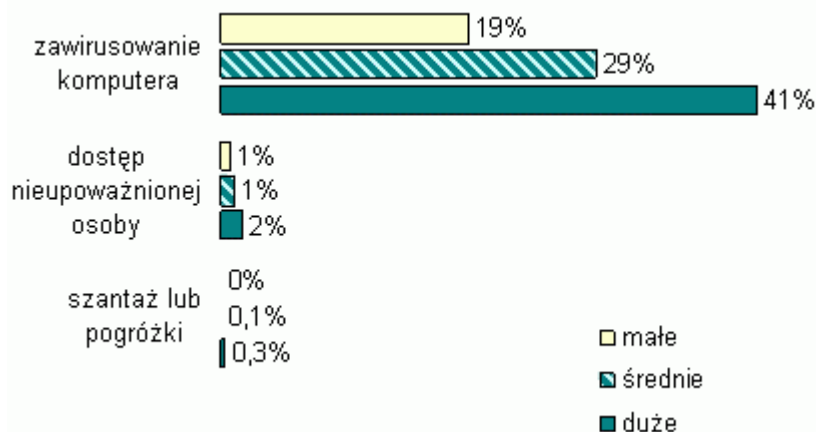
bezpieczeństwa sieci lub danych utrzymał się na tym samym poziomie, co w zeszłym roku i w 2005 r. wyniósł **23%**. Wskaźnik ten wzrósł o 1 punkt procentowy wśród przedsiębiorstw średnich, natomiast wśród przedsiębiorstw dużych spadł o 7 punktów procentowych.

Wykres 9. Odsetek przedsiębiorstw mających problemy związane z utrzymaniem bezpieczeństwa sieci lub danych w 2004 i 2005 r. według wielkości

Najczęściej występującym problemem dotyczącym bezpieczeństwa sieci i danych w 2005 r. było zainfekowanie komputera powodujące utratę czasu lub danych, które zgłosiło **41%** przedsiębiorstw dużych, **29%** średnich oraz **19%** małych. Pozostałe problemy, takie jak dostęp nieupoważnionej osoby do systemów komputerowych przedsiębiorstwa, czy szantaż lub pogroźki związane z zagrożeniem bezpieczeństwa danych lub oprogramowania stosowanego w przedsiębiorstwie sygnalizowano rzadko.

Wykres 10. Odsetek przedsiębiorstw mających problemy związane z utrzymaniem bezpieczeństwa sieci lub danych w 2005 r. według rodzajów problemów

2.4. Środki ostrożności stosowane przy korzystaniu z Internetu

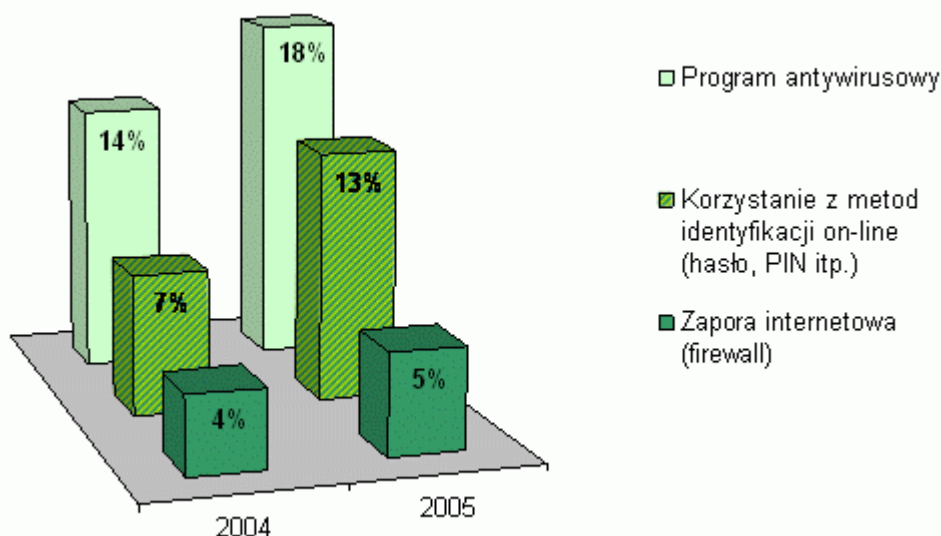
2.4.1. Środki ostrożności stosowane przez osoby indywidualne

Najczęściej stosowanym zabezpieczeniem domowego sprzętu komputerowego były programy antywirusowe. Stosowało je **18%** wszystkich mieszkańców naszego kraju w wieku 16-74 lata, a od zeszłego roku liczba ich użytkowników wzrosła o cztery punkty procentowe, czyli o prawie **milion dwieście tysięcy** osób. Zapora internetową (firewall) w postaci sprzętu lub oprogramowania wykorzystuje prawie czterokrotnie mniej osób,

a liczba użytkowników chroniących w ten sposób swój domowy komputer przed ingerencją złośliwego użytkownika sieci wzrosła od zeszłego roku tylko o jeden punkt procentowy.

Najszybciej wzrosła jednak liczba osób, które używając Internetu korzystały z metod identyfikacji i uwierzytelniania, takich jak hasło, PIN, czy podpis elektroniczny - odsetek ich użytkowników niemal podwoił się od zeszłego roku (wzrósł z 7% do 13%). Oznacza to zwiększenie się liczby takich osób z ok. dwóch milionów do ponad trzech milionów ośmiuset tysięcy.

Wykres 11. Odsetek osób stosujących zabezpieczenia informatyczne w 2004 i 2005 r. według rodzajów za- ubezpieczeń

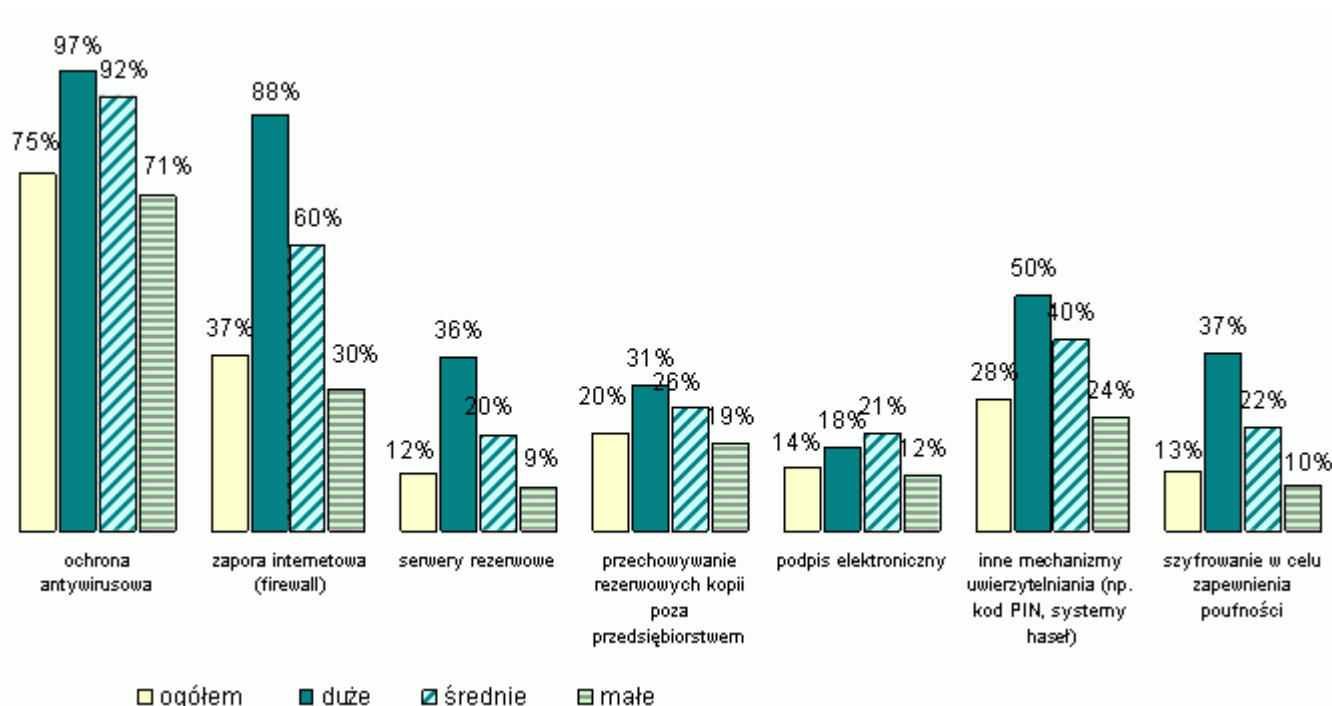

2.4.2 Rodzaje zabezpieczeń informatycznych stosowanych przez przedsiębiorstwa

Zabezpieczenia informatyczne stosowane przez przedsiębiorstwa generalnie pozostały na tym samym poziomie. Podobnie jak przed rokiem korzystało z nich 79% wszystkich przedsiębiorstw, w tym 75% małych, 95% średnich i blisko 100% dużych firm. W grupie dużych przedsiębiorstw nastąpił spadek w stosunku do roku poprzedniego o niecały jeden punkt procentowy, co mieści się w granicach błędu statystycznego.

Najpopularniejszym rodzajem zabezpieczenia w 2005 r. była ochrona antywirusowa, którą stosowało 97% przedsiębiorstw dużych, 92% przedsiębiorstw średnich oraz 71% przedsiębiorstw małych. Drugim w kolejności były systemy zaporowe tzw. firewalls (zarówno w postaci oprogramowania jak i sprzętu) stosowane przez 88% przedsiębiorstw dużych, 60% przedsiębiorstw średnich i 30% małych. Pozostałe narzędzia ochrony lub uwierzytelniania takie jak: serwery rezerwowe, przechowywanie rezerwowych kopii poza przedsiębiorstwem, podpis elektroniczny, systemy haseł czy szyfrowanie były stosowane przez 12% do 28% wszystkich zbadanych przedsiębiorstw.

Wykres 12. Odsetek przedsiębiorstw stosujących zabezpieczenia informatyczne w 2005 r. według rodzajów zabezpieczeń lub metod uwierzytelniania

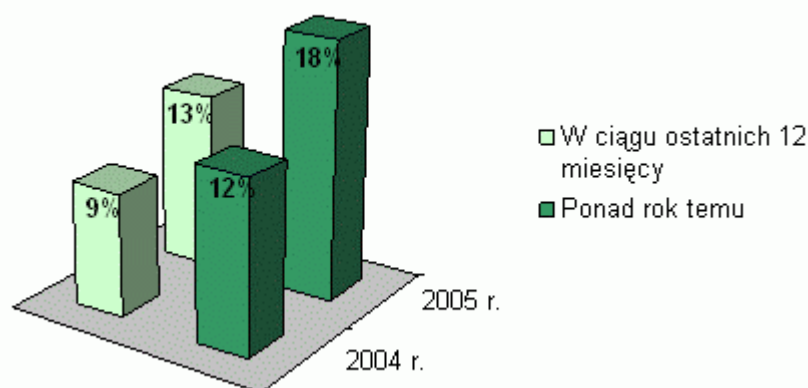
3. INWESTOWANIE W LUDZI I ROZWÓJ KOMPETENCJI INFORMATYCZNYCH

3.1. Szkolenia informatyczne

3.1.1. Uczestnictwo osób indywidualnych w kursach komputerowych.

Rozwojowi kompetencji informatycznych służyły między innymi szkolenia w zakresie obsługi komputera[3]. Odsetek osób, które kiedykolwiek uczestniczyły w szkoleniach komputerowych zwiększył się z 21% w 2004 r. do 31% w roku bieżącym. Oznacza to, że w ciągu jednego roku prawie **trzy miliony** Polaków rozwijało swoje umiejętności na kursach komputerowych.

Wykres 13. Odsetek osób, które uczestniczyły w szkoleniach komputerowych

3.1.2. Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w celach szkoleniowych[4]

W celach edukacyjnych w 2005 r. Internet wykorzystywało 23% ogółu zbadanych przedsiębiorstw, 21%

przedsiębiorstw małych, **32%** średnich i **37%** dużych.

Informatyka jest dziedziną rozwijającą się tak dynamicznie, że tempo dezaktualizacji wiedzy jest tam bardzo duże i być może dlatego z Internetu w celach szkoleniowych korzystało aż **56%** firm z tej branży, tj. dokładnie dwa razy więcej niż średnia dla wszystkich przedsiębiorstw (**23%**). Częściej niż przeciętnie stosowano także tę formę szkoleń w przedsiębiorstwach działających w obszarze "Działalności filmowej, radiowej i telewizyjnej" (**34%**), "Obsługi nieruchomości i nauki" (**29%**), "Pośrednictwa finansowego" (**26%**) oraz "Transportu, magazynowania i łączności" (**25%**).

Wykres 14. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w celach szkoleniowych jako odbiorcy usług internetowych w 2005 r. według rodzaju działalności

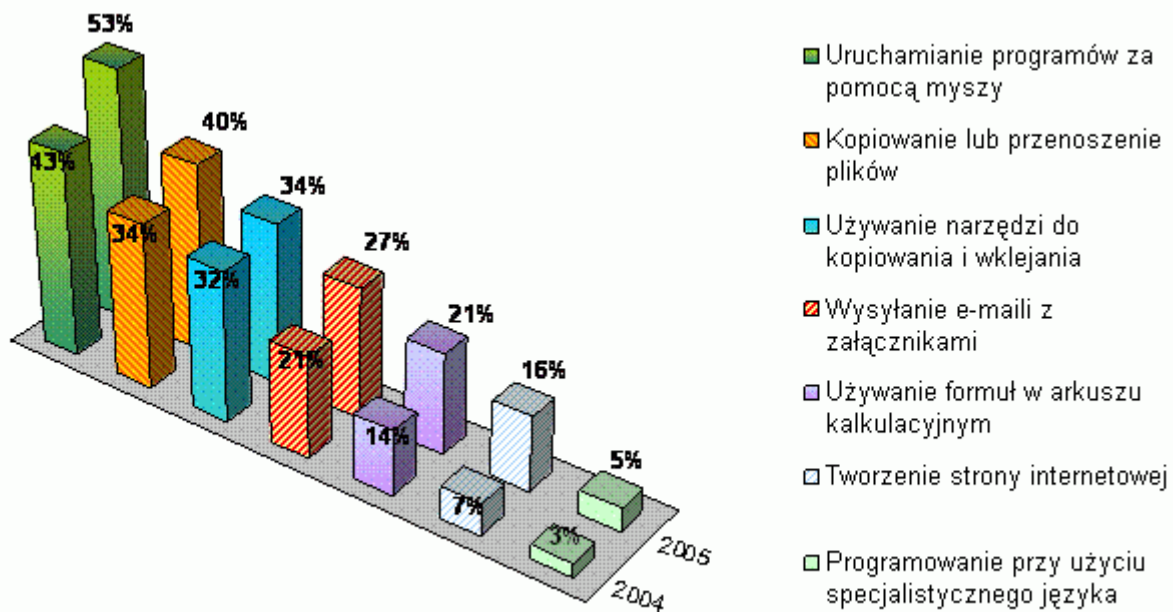
3.2. Umiejętności informatyczne osób indywidualnych

Badanie umiejętności informatycznych oparte jest na założeniu, że jeśli ktoś wykonywał już określoną czynność związaną z korzystaniem z komputera lub Internetu, to tym samym nabył związane z tym umiejętności i potrafi wykonywać dany rodzaj czynności.

Ponad połowa mieszkańców Polski w wieku 16-74 lata umie uruchomić wybrany program przy pomocy myszy. Więcej niż **40%** wszystkich osób potrafi kopiować lub przenosić pliki, a **34%** - fragmenty dokumentów, natomiast **27%** wie jak wysyłać e-maile z załączonymi plikami. Co piąty Polak posiada umiejętności potrzebne do dokonywania obliczeń w arkuszu kalkulacyjnym.

Kompetencje informatyczne mieszkańców naszego kraju wyraźnie wzrosły w porównaniu z rokiem ubiegłym. Szybki wzrost (o sześć do dziesięciu punktów procentowych) możemy zaobserwować zarówno w przypadku bardzo podstawowych umiejętności (uruchamianie programów przy użyciu myszki, kopiowanie i przenoszenie plików), jak również wymagających pewnej wiedzy informatycznej lub doświadczenia (dokonywanie obliczeń w arkuszu kalkulacyjnym, tworzenie stron internetowych).

Wykres 15. Odsetek osób posiadających umiejętności informatyczne w 2004 i 2005 r. według ich rodzajów

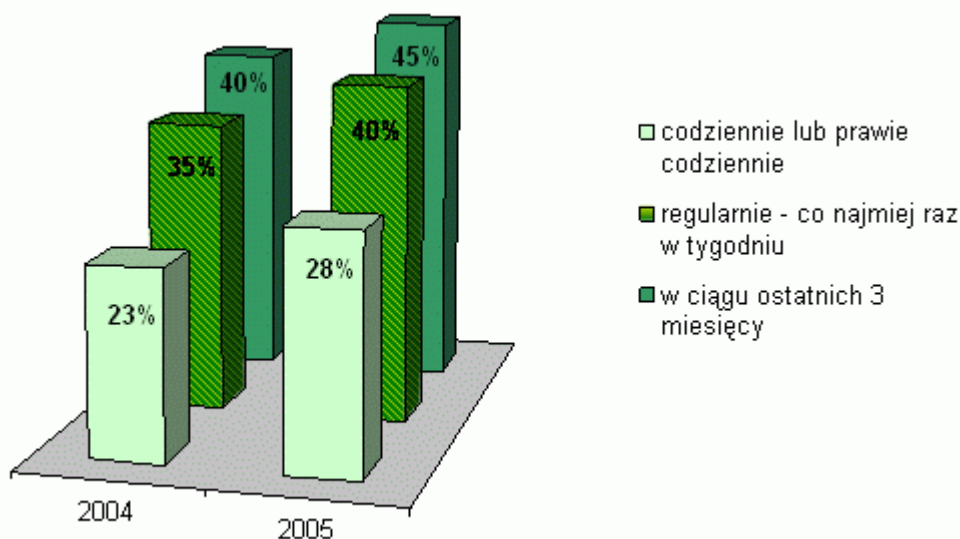
4. Stymulowanie korzystania z ICT

4.1. Korzystanie z komputerów i Internetu

4.1.1. Korzystanie z komputera i Internetu przez osoby indywidualne

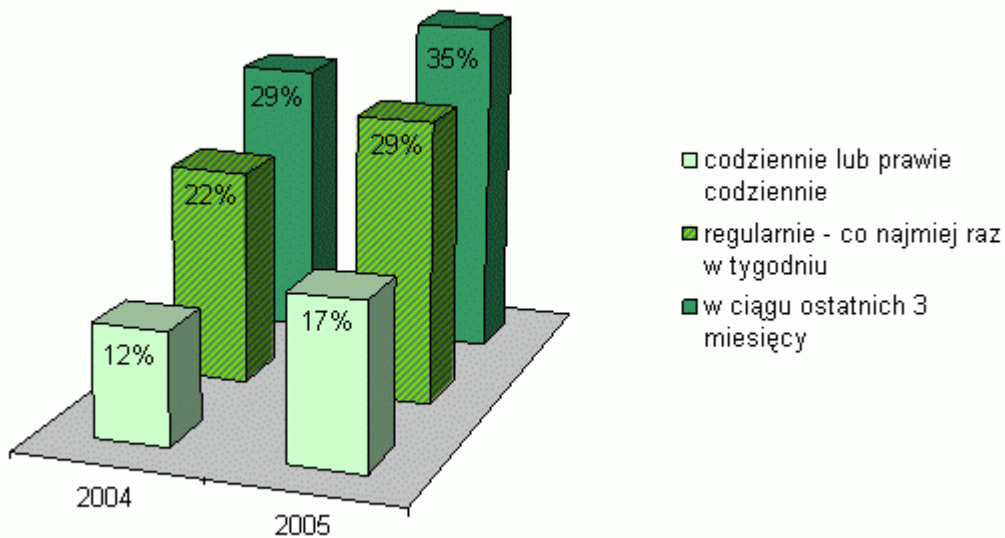
Od lipca 2004 r. do kwietnia 2005 r. odsetek osób, które w ciągu ostatnich 3 miesięcy poprzedzających badania korzystały z komputera wzrósł o pięć punktów procentowych. O tyle samo wzrosły odsetki osób korzystających z tego urządzenia codziennie lub prawie codziennie oraz regularnie, tj. co najmniej raz w tygodniu. W liczbach bezwzględnych oznacza to wzrost o **prawie półtora miliona użytkowników komputerów**.

Wykres 16. Odsetek osób używających komputera w 2004 i 2005 r. według częstotliwości korzystania

W tym samym okresie odsetki osób korzystających z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy poprzedzających badania, używających go regularnie oraz (prawie) codziennie wzrosły jeszcze bardziej, ale nie tak równomiernie jak w przypadku użytkowników komputerów. Najwięcej, bo aż o siedem punktów procentowych (od ogółu osób w wieku 16-74 lata w Polsce) wzrosła liczba internautów regularnie korzystających z sieci. Wyrażając to w liczbach bezwzględnych jest to wzrost o **ponad dwa miliony osób**.

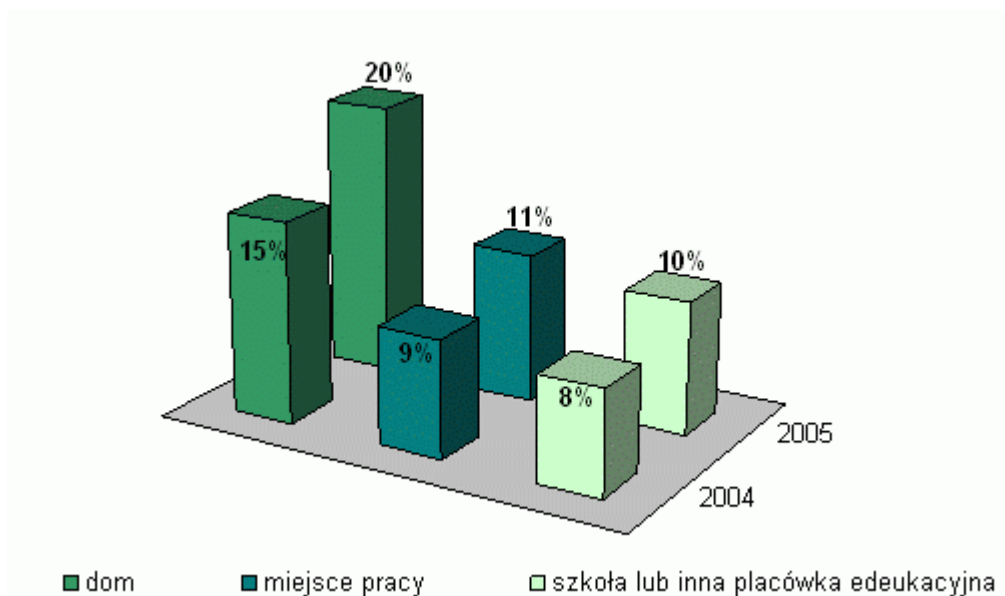
Wykres 17. Odsetek osób używających Internetu w 2004 i 2005 r. według częstotliwości korzystania

Porównując odsetki osób korzystających z Internetu w 2004 i 2005 r. w zależności od miejsca dostępu możemy zauważyć znaczny wzrost (o pięć punktów procentowych) ilości internautów łączących się z siecią z domu, co pokrywa się z informacją o wzroście liczby gospodarstw domowych z dostępem do Internetu. Większa intensywność korzystania z Internetu w domu prawdopodobnie przyczyniła się do niewielkiego wzrostu odsetek osób korzystających z tej sieci w pracy lub w miejscu pobierania nauki. Różnica w tym zakresie pomiędzy latami 2004 i 2005 wynosi tylko dwa punkty procentowe, jednak w liczbach bezwzględnych oznacza to wzrost liczby użytkowników o blisko sześćset tysięcy.

Opisane powyżej proporcje odnoszą się do całej populacji osób w wieku 16-74 lata, natomiast w grupie uczniów i studentów odsetek osób korzystających z Internetu w miejscu pobierania nauki wzrósł o osiem punktów procentowych (z 53% do 61%). Podobnie wśród osób pracujących najemnie udział internautów łączących się z siecią w miejscu pracy zwiększył się o pięć punktów procentowych (z 23% do 28%).

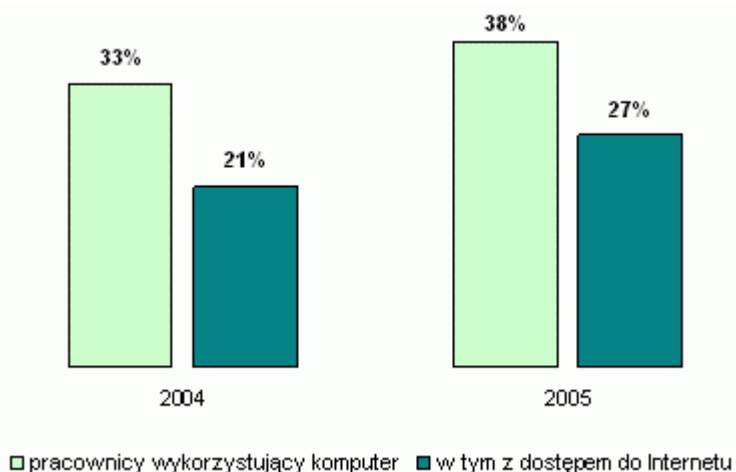
Wykres 18. Odsetek osób używających Internetu w 2004 i 2005 r. według miejsca korzystania

4.1.2. Korzystanie z komputera i Internetu w przedsiębiorstwach

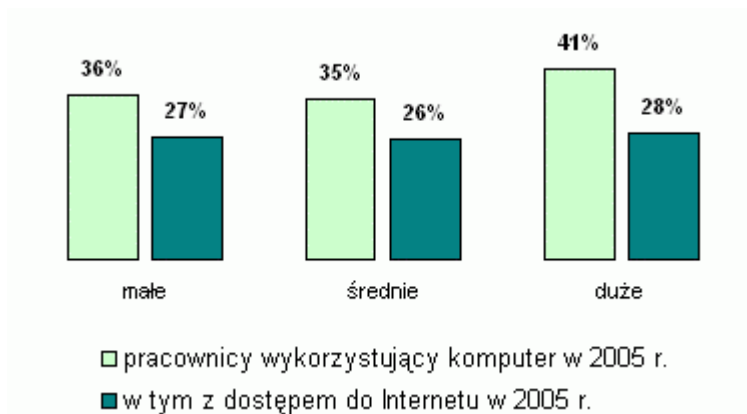
W 2005 r. **38%** pracujących w zbadanych przedsiębiorstwach wykorzystywało w swojej pracy komputer przynajmniej raz w tygodniu, w tym **27%** używało komputera z dostępem do Internetu. Porównując te dane z rokiem ubiegłym wzrost ww. wskaźników wyniósł odpowiednio 5 i 6 punktów procentowych, co w liczbach bezwzględnych oznacza około **35 tysięcy pracujących**.

Wykres 19. Odsetek osób pracujących wykorzystujących komputer w tym z dostępem do Internetu w 2004 i 2005 r.

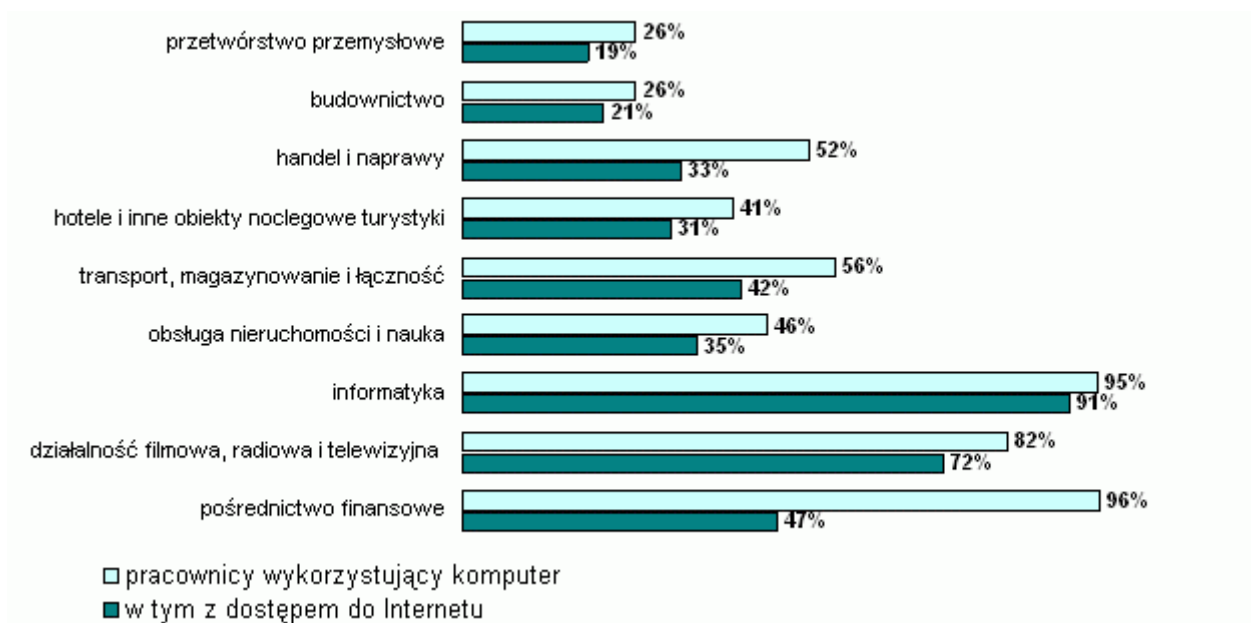
Największy odsetek pracujących wykorzystujących komputery podczas pracy, wynoszący **41%**, odnotowano w przedsiębiorstwach dużych, natomiast w przedsiębiorstwach małych i średnich - odpowiednio **36%** i **35%**. Wskaźnik pracujących wykorzystujących komputery z dostępem do Internetu nie różni się zbytnio w przedsiębiorstwach grupowanych według wielkości i waha się w granicach od **26%** do **28%**.

Wykres 20. Odsetek osób pracujących wykorzystujących komputer w 2005 r. według wielkości przedsiębiorstw

Analizując wyniki w przedsiębiorstwach według rodzajów działalności, najwyższy odsetek pracujących, którzy wykorzystywali komputery podczas swojej pracy odnotowano w sekcji "Pośrednictwo finansowe" - **96%**. Niewiele niższy odsetek (**95%**) można zaobserwować w dziale "Informatyka", tam jednak aż **91%** pracujących korzystała z komputerów z dostępem do Internetu, podczas gdy w przedsiębiorstwach finansowych odsetek ten był prawie o połowę niższy - **47%**.

Wykres 21. Odsetek pracowników wykorzystujących w pracy komputer, w tym z dostępem do Internetu w 2005r. według rodzaju działalności

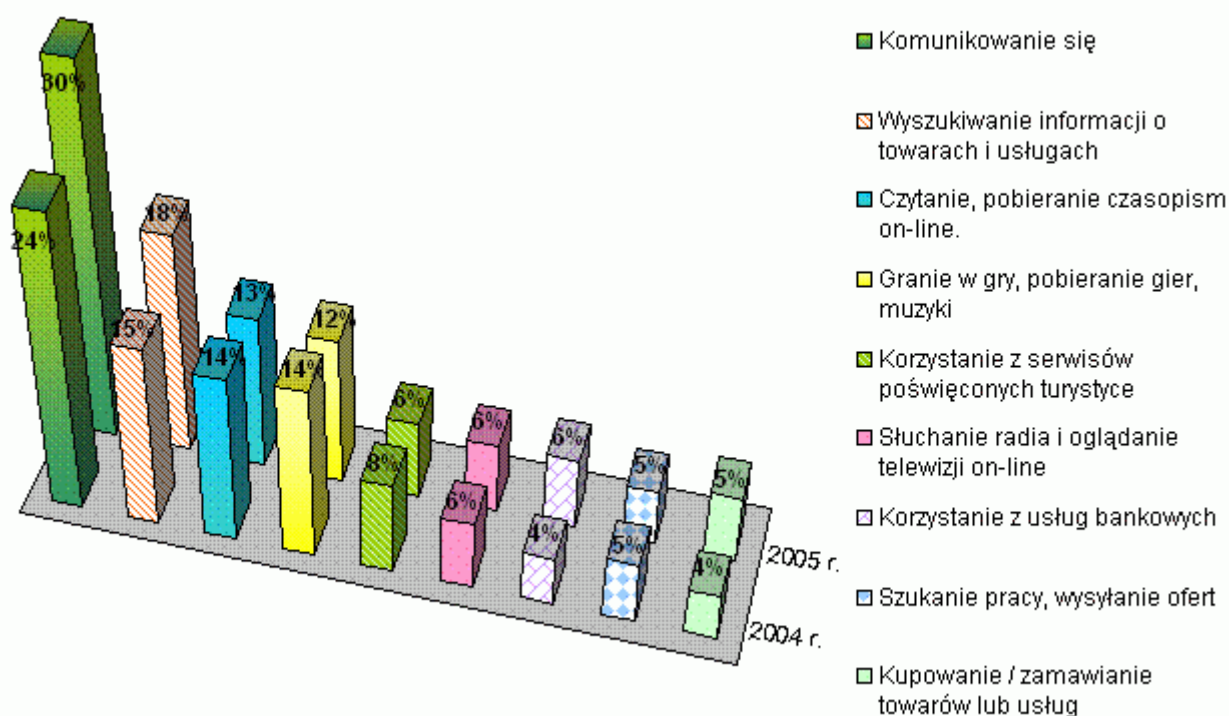
4.2. Cele wykorzystania Internetu

4.2.1. Cele wykorzystania Internetu przez osoby indywidualne

W Polsce **30%** osób w wieku 16-74 lata korzysta z Internetu do komunikowania się. Od 2004 r. odsetek ten zwiększył się o sześć punktów procentowych, co oznacza wzrost prawie o **milion osiemset tysięcy** osób. Drugim pod względem popularności celem korzystania z Internetu było wyszukiwanie informacji o towarach

i usługach - 18% całej populacji skorzystało z takiej możliwości. Popularne było również czytanie czasopism dostępnych w Internecie oraz granie w gry on-line lub pobieranie plików z grami, muzyką itp., jednak odsetki te zmniejszyły się nieznacznie w porównaniu z zeszłym rokiem.

Wykres 22. Odsetek osób używających Internetu w sprawach prywatnych w I kwartale 2005 r. według celu korzystania

4.3. Usługi publiczne on-line (e-administracja) od strony użytkowników

4.3.1 Wykorzystywanie Internetu przez osoby indywidualne do kontaktowania się z administracją publiczną

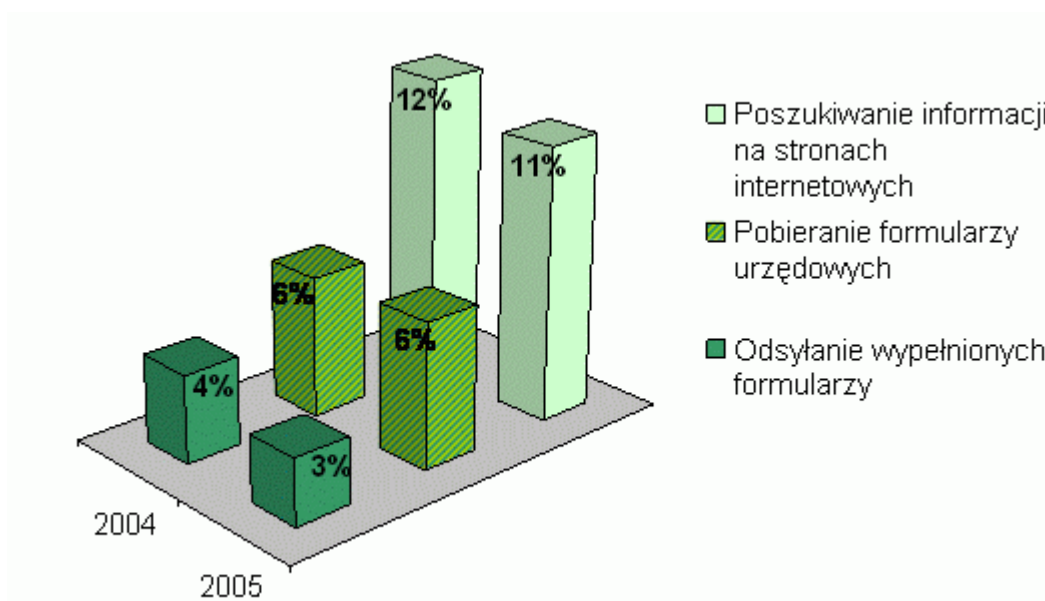
Istnieją cztery formy korzystania z usług publicznych przez Internet, będące jednocześnie etapami rozwoju e-administracji:

1. Możliwość wyszukania informacji o danym urzędzie oraz świadczonych przez niego usługach na jego stronie internetowej.
2. Możliwość wyszukania informacji oraz pobrania oficjalnych formularzy ze strony internetowej.
3. Możliwość wyszukania informacji, pobrania oraz odesłania wypełnionych formularzy za pomocą Internetu.
4. Możliwość dokonania wszystkich czynności niezbędnych do załatwienia danej sprawy urzędowej całkowicie drogą elektroniczną - od uzyskania informacji, poprzez pobranie odpowiednich formularzy i ich odesłanie drogą elektroniczną po wypełnieniu (względnie wypełnienie formularzy on-line na stronie internetowej), aż do uiszczenia wymaganych opłat i otrzymania oficjalnego pozwolenia, zaświadczenia,

decyzji lub innego dokumentu, o który dana osoba występuje. Ta ostatnia forma nie jest jeszcze dostępna dla obywateli i dlatego nie była przedmiotem badania.

W 2005 r. wskaźniki dotyczące trzech pierwszych rodzajów kontaktu obywateli z administracją publiczną za pomocą Internetu przedstawiały się następująco: 11% mieszkańców Polski poszukiwało informacji na stronach internetowych instytucji publicznych, 6% pobrało formularze przez Internet, a 3% skorzystało z możliwości odesłania ich tą drogą po wypełnieniu. W porównaniu z 2004 r. o jeden punkt procentowy zmniejszyły się odsetki osób poszukujących informacji na stronach internetowych i odsyłających wypełnione formularze, natomiast wskaźnik osób pobierających formularze on-line nie zmienił się.

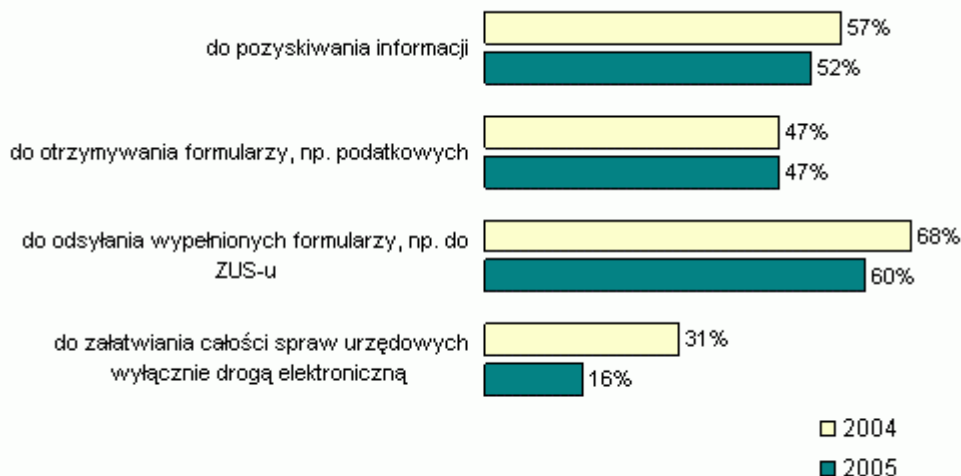
Wykres 23. Odsetek osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w I kwartale 2005 r.

4.3.2. Wykorzystywanie Internetu przez przedsiębiorstwa do kontaktowania się z administracją publiczną

Porównując rok 2005 z rokiem poprzednim, można zauważyć spadek wartości wskaźników korzystania z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w przedsiębiorstwach. Udział przedsiębiorstw wykorzystujących Internet do pozyskiwania informacji ze strony administracji publicznej wyniósł 52% i spadł w stosunku do 2004 r. o 5 punktów procentowych. W przypadku otrzymywania formularzy np. podatkowych, wskaźnik utrzymał się na poziomie 47%. Odsetek przedsiębiorstw, które odsyłały wypełnione formularze do organów administracji publicznej przez Internet spadł o 8 punktów procentowych i w 2005 r. wyniósł 60% (68% w 2004 r.). Natomiast wykorzystanie Internetu do załatwiania całości spraw urzędowych wyłącznie drogą elektroniczną zmalało aż o 15 punktów procentowych osiągając poziom 16% (31% w 2004 r.).

Wykres 24. Odsetek przedsiębiorstw korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną w 2004 i 2005 r.

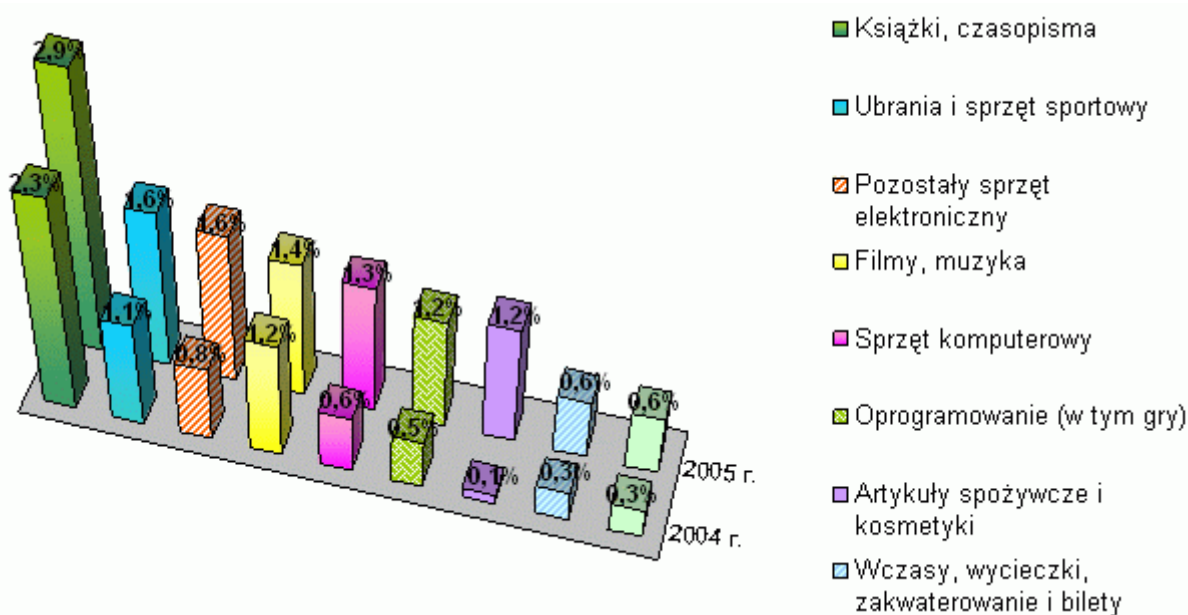
4.4. Zakupy przez Internet

4.4.1 Osoby indywidualne dokonujące zakupów przez Internet

Generalnie odsetki osób zamawiających lub kupujących przez Internet wzrosły w porównaniu z 2004 r., jednak nadal korzystanie z handlu elektronicznego nie jest zbyt popularne w naszym kraju. Najczęściej kupowane przy pomocy Internetu towary - książki i czasopisma - nabyło w tym roku niecałe **3%** osób w wieku 16-74 lata, co jednak stanowi w liczbach bezwzględnych prawie **dziewięćset tysięcy** osób.

Całkowita wartość towarów i usług zamówionych lub kupionych przez Internet w 2005 r. przekroczyła **miliard** złotych. Dla porównania w 2004 r. mieszkańcy Polski w wieku 16-74 lata dokonali zakupów przez Internet na łączną kwotę prawie **trzystu sześćdziesięciu milionów** złotych.

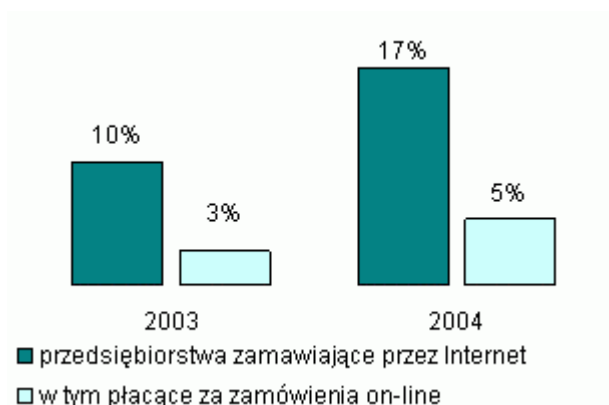
Wykres 25. Odsetek osób zamawiających przez Internet w 2004 i 2005 r. według rodzajów produktów

4.4.2 Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez Internet^[5]

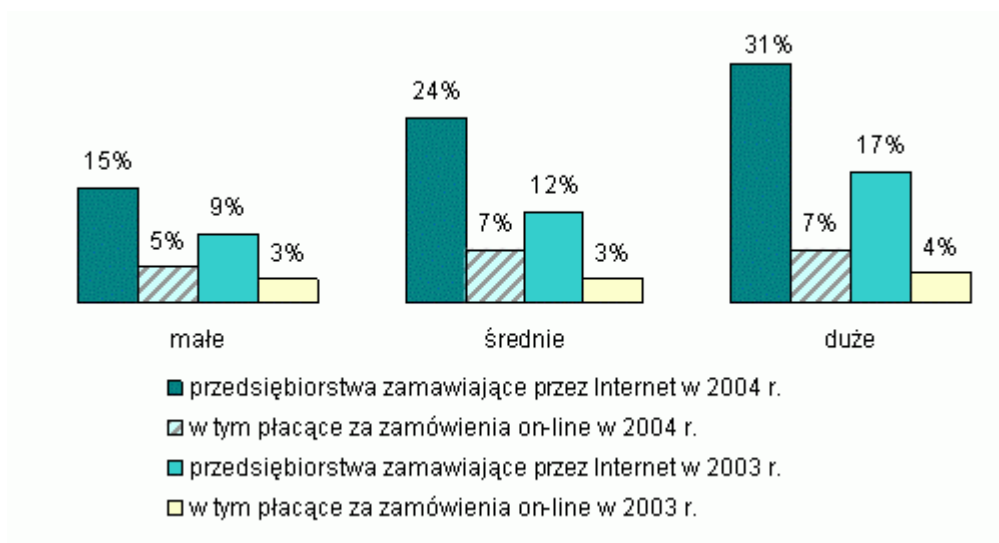
Porównując lata 2003 i 2004 obserwujemy wzrost odsetka przedsiębiorstw, które złożyły zamówienia przez Internet o 7 punktów procentowych. W 2004 r. 17% wszystkich przedsiębiorstw wybrało tę formę dokonywania zakupów. Oznacza to, że do grupy ponad 6,8 tysiąca przedsiębiorstw dokonujących zamówień przez Internet w 2003 r. dołączyło 5,7 tysiąca przedsiębiorstw w 2004 r. Dokonywanie przez przedsiębiorstwa zapłaty w trybie bezpośrednim (on-line) za zrealizowane zamówienia złożone przez Internet nadal nie jest zbyt popularne, ale stopniowo upowszechnia się (wzrost z 3% do 5%).

Wykres 26. Odsetek przedsiębiorstw dokonujących zakupów przez Internet, w tym płacących za zamówienia on-line w 2003 i 2004 r.

W 2004 r. nastąpił dwukrotny wzrost odsetka przedsiębiorstw średnich zamawiających przez Internet do poziomu 24%. W przypadku przedsiębiorstw dużych wskaźnik ten również niemal się podwoił, z poziomu 17% w 2003 r. do 31% w 2004 r. Podobna tendencja dotyczy płatności on-line - w przedsiębiorstwach średnich odnotowano wzrost z 3% do 7%, a w dużych z 4% do 7%.

Wykres 27. Odsetek przedsiębiorstw dokonujących zakupów przez Internet w 2004 r. według wielkości

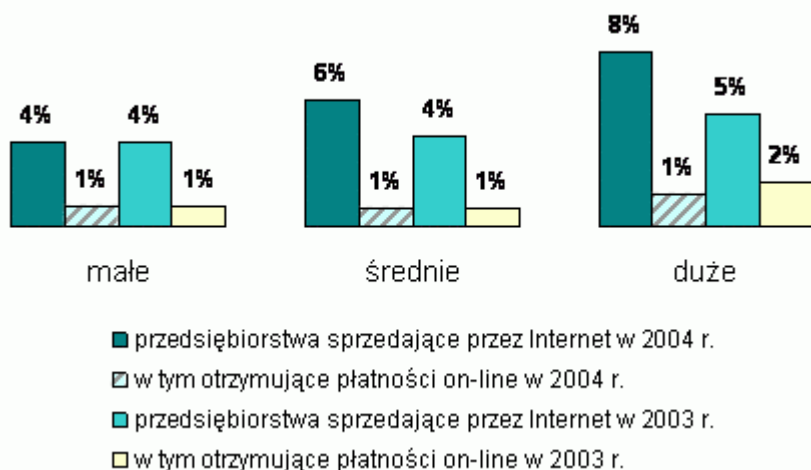

4.5. Sprzedaż przez Internet

W 2004 r. odsetek przedsiębiorstw dokonujących sprzedaży przez Internet (nie licząc zamówień otrzymanych pocztą elektroniczną) oraz otrzymujących płatności on-line nie uległ istotnej zmianie w stosunku do roku 2003 wyniósł odpowiednio 4% i 1%.

W 2004 roku 4% zbadanych przedsiębiorstw małych, 6% przedsiębiorstw średnich i 8% dużych dokonało sprzedaży za pośrednictwem Internetu, w tym 1% przedsiębiorstw we wszystkich trzech klasach wielkości otrzymało także płatności przez Internet.

Wykres 28. Odsetek przedsiębiorstw sprzedających przez Internet w 2004 r. według wielkości

Opracowanie to zostało sporządzone na podstawie wyników badań przeprowadzonych przy finansowej pomocy Unii Europejskiej. Poglądy w nim prezentowane są poglądami Głównego Urzędu Statystycznego, a zatem nie mogą być w żadnym wypadku uznawane za odzwierciedlenie oficjalnej opinii Komisji Europejskiej.

[1] Porównując informacje dotyczące typu gospodarstwa domowego z 2004 i 2005 r. należy wziąć pod uwagę, że zmieniła się używana w badaniu definicja dziecka - w 2004 r. były to osoby do 16 roku życia oraz niesamodzielne ekonomicznie (niepracujące lub nieposiadające innego źródła utrzymania) osoby w wieku 16-24 lata, o ile nie mieszkaly osobno lub nie zawarły związku małżeńskiego. W 2005 r. Urząd Statystyczny Unii Europejskiej podjął próbę uproszczenia tej definicji i za dzieci uznał tylko osoby do 16 roku życia.

[2] W 2004 r. w wyniku zaokrąglenia wskaźnik ten osiągnął poziom 100%.

[3] Pod uwagę brane były tylko kursy informatyczne odbywające się w formie zorganizowanej i trwające przynajmniej trzy godziny, w tym lekcje informatyki w szkole.

[4] W badaniu przeprowadzonym w 2004 r. pytanie dotyczące celów korzystania z Internetu, w tym m.in. w celu szkolenia i edukacji, było skierowane do szerszej grupy przedsiębiorstw obejmującej zarówno odbiorców jak i dostawców usług szkoleniowych. W 2005 r. pytanie to zostało zawężone do przedsiębiorstw będących tylko odbiorcami ww. usług, dlatego wyników z tych dwóch lat nie da się wprost porównać. W tym przypadku prezentujemy zatem tylko wyniki uzyskane w 2005 r.

[5] W badaniach wykorzystania ICT w przedsiębiorstwach prowadzonych przez GUS, podobnie jak w

innych krajach UE, do kategorii zamówień przez Internet nie zalicza się zamówień składanych pocztą elektroniczną. Zebrane informacje w tym zakresie odnoszą się do roku poprzedzającego rok przeprowadzenia badania, czyli 2003 i 2004 r.